

POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ LUDOWEJ

OPIS PATENTOWY

D06m 15/56

Nr 41965

Kl. 8 k, 1/20

Zakłady Przemysłu Bawełnianego im. J. Marchlewskiego *)

Łódź, Polska

Kwaśne katalizatory kompleksowe do impregnacji przeciwniotliwej tkanin z włókien celulozowych

Patent trwa od dnia 29 lipca 1958 r.

Technologia impregnacji przeciwniotliwej tkanin z włókien celulozowych żywicami syntetycznymi: melaminowymi i mocznikowymi, wymaga stosowania katalizatorów, najczęściej kwaśnych. Dotychczas znane i stosowane katalizatory: sole amonowe silnych kwasów nieorganicznych i sole nieamonowe hydrolizujące kwaśno wykazują następujące wady: obniżają trwałość kąpieli impregnacyjnych (szczególnie sole amonowe), sprzyjają powstawaniu rybiego zapachu na gotowej tkaninie (sole amonowe), w pewnych przypadkach mogą być przyczyną osłabienia impregnowanych tkanin, sprzyjają tworzeniu się nierozpuszczalnych osadów w kąpieli impregnacyjnej, z substancjami wiążącymi wolny metanal (sole nieamonowe hydrolizujące kwaśno).

*) Właściciel patentu oświadczył, że współtwórcami wynalazku są mgr inż. Jerzy Brzeziński, mgr Tadeusz Dudziński, mgr inż. Zenon Jędrusiak.

Zgłaszane w wynalazku katalizatory nie posiadają wymienionych mankamentów.

Do otrzymania zgłaszanych katalizatorów stosuje się kwas borowy i alfa — glikozę, lub także wielowodorotlenowe alkohole, w których dwie sąsiadujące ze sobą grupy wodorotlenowe znajdują się w położeniu „cis”, a więc mannit, sorbit, dulcyt, erytryt, gliceryna i in. Związki kompleksowe kwasu borowego z wymienionymi alkoholami wielowodorotlenowymi i alfa-glikozą (jako źródło alfa — glikozy używa się glikozę techniczną lub syrop ziemniaczany) otrzymuje się według zasady łączenia jednego mola kwasu borowego z jednym molem alkoholu wielowodorotlenowego lub alfa — glikozy. Wodne roztwory obu substratów zlewa się razem w temperaturze 40 — 50°C, pozostawia mieszaninę celem dokładnego przereagowania w ciągu około 30 minut i otrzymany roztwór używa się jako katalizatora do przygotowywania kąpieli impregnacyjnej (bez wyodrębniania związku kompleksowego).

Skład kąpieli impregnacyjnej (przykładowy)

300 g. Antimnolu FM (żywica mocznikowa)	
1,5 g. Hydrofobolu IW	związek zmiękczający
0,75 g. octanu sodowego	
20 g. katalizatora kompleksowego	
1000 ml.	

Przykład I. Katalizator kompleksowy otrzymany przez zmieszanie 5 g kwasu borowego i 15 g mannitu, co odpowiada 20 g katalizatora.

Przykład 2. Katalizator kompleksowy otrzymany przez zmieszanie 5 g kwasu borowego i 15 g sorbitu, co odpowiada 20 g katalizatora.

Przykład 3. Katalizator kompleksowy otrzymany przez zmieszanie 5,2 g kwasu borowego i 14,8 g glikozy technicznej, co odpowiada 20 g katalizatora.

Przykład 4. Katalizator kompleksowy otrzymany przez zmieszanie 5,2 g kwasu borowego i 94 g syropu ziemniaczanego (zawar-

tość glikozy ca 15%), co odpowiada 20 g katalizatora.

Tkaninę napawa się w kąpieli o wyżej podanym składzie. Temperatura impregnacji 25°C. Po napojeniu tkaninę odżyma się, suszy w 70°C i hartuje w ciągu 4 minut w temperaturze 150°C. Pranie końcowe nie jest konieczne.

Zastrzeżenie patentowe

Kwaśne katalizatory kompleksowe do impregnacji przeciwniotliwej tkanin z włókien celulozowych, znamienne tym, że do utwardzania żywic syntetycznych melaminowych i mocznikowych na tkaninach używa się jako katalizatorów kwaśne związki kompleksowe kwasu borowego z alfa-glikozą lub takimi alkoholami wielowodorotlenowymi, w których dwie sąsiadujące ze sobą grupy wodorotlenowe znajdują się w położeniu „cis”.

Zakłady Przemysłu Bawełnianego
im. Juliana Marchlewskiego